

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 3 maart 2014 t.g.v. de rapportage over toeslagen en uitvoering van de motie van het lid Koolmees c.s. inzake het maximaal inzetten op het innen van de onterecht uitgekeerde toeslagen (Kamerstuk 17 050, nr. 465), enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De voorzitter van de commissie,
Van Nieuwenhuizen-Wijbenga

De griffier van de commissie,
Berck

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief en hebben op dit moment geen aanvullende vragen. De leden van de VVD-fractie benadrukken dat een blijvende aanpak van fraude met toeslagen belangrijk is.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de toeslagen-rapportage. Hierover hebben zij nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat inmiddels bijna een kwart van het terug te vorderen bedrag per 1 februari 2014 is teruggehaald. Daar mag het wat deze leden betreft niet bij blijven. Wat is concreet de verwachting van de Staatssecretaris ten aanzien van de nog openstaande bedragen per toeslagsoort?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de voorliggende rapportage stelt dat de rechtsgrond voor de terugvordering «consequenties» heeft voor de vorm en de reikwijdte van internationale bijstand die kan worden geleverd. Genoemde leden vragen de Staatssecretaris of precies kan worden aangegeven waarom welke mogelijkheden van internationale bijstand als gevolg van de rechtsgrond niet kunnen worden aangewend? Wat is daarbij de precieze aard van de gedane inlichtingenverzoeken in het kader van de terugvorderingen bij de 805 Bulgaren? Voor welk deel van deze populatie zijn inmiddels adresgegevens bekend? Hoeveel bijstandsverzoeken zijn inmiddels gedaan, in hoeveel gevallen is hieraan voldaan en op welke termijn verwacht de Staatssecretaris dat de verzoeken tot concreet resultaat leiden? Kan het verdrag met Bulgarije op basis waarvan invorderingsbijstand wordt gevraagd op enigerlei wijze worden aangepast om de kans op succesvolle invordering te vergroten?

Het is goed dat ook met proefprocessen wordt geprobeerd via het civiele recht de onterecht uitbetaalde huurtoeslagen in Bulgarije terug te vorderen. Wel vragen de leden van de PvdA-fractie de Staatssecretaris op welke termijn wordt verwacht dat deze zaken tot resultaat gaan leiden? Welke factoren kunnen de vorderingen hierin belemmeren?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in de, in de rapportage opgenomen tabellen, een kolom is opgenomen met de kop «verrekend». Dit suggereert dat de groep die boetes heeft opgelegd gekregen nog steeds toeslagen ontvangt, waarvan het terug te betalen bedrag wordt afgetrokken. Daarnaast suggereert een kolom met dezelfde kop in tabel 3 dat teveel ontvangen toeslagen worden verrekend met de opgelegde boete. Deze leden vragen de Staatssecretaris of deze voorstelling van zaken juist is, en wensen daarop een toelichting en nadere uiteenzetting. Zo nee, waarmee wordt in genoemde kolommen dan wel verrekend?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris aan te geven in hoeverre de Bulgaren die een boete opgelegd hebben gekregen opnieuw in aanmerking kunnen komen voor toeslagen. Acht de Staatssecretaris het wenselijk dat zij opnieuw toeslagen kunnen ontvangen? Zo nee, hoe heeft het dan kunnen gebeuren dat een deel van de terugvorderingen is gerealiseerd door middel van verrekening met nieuw aangevraagde

toeslagen? Zo ja, kan de Staatssecretaris een onderbouwing geven waarom dat in deze gevallen wenselijk wordt geacht?

Is de Staatssecretaris nog steeds van mening dat een kwart van de terugvorderingen is gerealiseerd, in de wetenschap dat dit deels is gebeurd door middel van verrekeningen, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Herinnert de Staatssecretaris van Financiën zich dat tijdens het debat op 15 januari jongstleden over de fraude met toeslagen is gezegd dat mensen die frauderen met uitkeringen en toeslagen gestraft moeten worden en dat deze vervolgens in twee groepen ingedeeld zijn, te weten de groep die door de strafrechter wordt gestraft en de groep waarop administratiefrechtelijke sancties worden toegepast? Is de Staatssecretaris van mening dat het in beide gevallen gaat om mensen die frauderen?

De leden van de SP-fractie vernemen graag hoeveel fraudeurs volgens de Staatssecretaris betrokken waren bij de Bulgarenfraude. Voorts vernemen deze leden graag hoe groot de groep is die via het strafrecht wordt aangepakt. Betreft dit alleen de verdachten die achter de organisatie zitten?

Kan de Staatssecretaris tevens aangeven hoe groot het bedrag is waarvoor is gefraudeerd in de zaak van de Bulgarenfraude? Hoe verhoudt de 2,4 miljoen euro aan terug te vorderen toeslagen en de 1 miljoen euro aan te innen boetes, waarover de Staatssecretaris in het debat op 15 januari sprak, zich tot de 4 miljoen euro aan boetes en terug te vorderen toeslagen in de rapportage van 3 maart jongstleden?

Wanneer kan de Kamer de uitsplitsing van de geïnde 70.000 euro aan boetes en toeslagen verwachten, die de Staatssecretaris tijdens het debat over de fraude met toeslagen heeft toegezegd?

Genoemde leden van de fractie van de SP vragen de Staatssecretaris uit te leggen op welke wijze hij de Kamerbreed aangenomen motie Merkies gaat uitvoeren, waarin de regering wordt verzocht de Bulgaarse autoriteiten te vragen om invorderingsbijstand te verlenen bij huurtoeslag-schulden. Is het verzoek om invorderingsbijstand te verlenen bij huurtoeslag-schulden reeds gedaan aan de Bulgaarse autoriteiten? Zo nee, waarom niet?

Hoe verhouden de proefprocedures via het civiele recht om de onterecht uitbetaalde huurtoeslagen in Bulgarije terug te vorderen zich tot het verzoek aan de Bulgaarse autoriteiten om invorderingsbijstand te verlenen? Wordt nu op beide trajecten tegelijk ingezet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de rapportage naar aanleiding van het toeslagendebat.

Hoe is het mogelijk dat een terugvordering kan worden verrekend met een nieuw aangevraagde toeslag? Betekent dit dat de Bulgaarse fraudeurs nog steeds toeslagen kunnen aanvragen en/of ontvangen in Nederland? Deelt de Staatssecretaris de mening van de leden van de PVV-fractie, dat het lek nog lang niet gedicht is, als de Bulgaren die een bestuurlijke boete opgelegd hebben gekregen nu nog steeds toeslagen kunnen aanvragen en ontvangen?

Kan de Staatssecretaris aantonen, dat kwaadwillende figuren uit andere landen, eventueel met hulp van handlangers in Nederland, inmiddels geen toeslagen meer kunnen aanvragen en ontvangen? Zo nee, waarom niet?

Zijn de verscherpte GBA-controles volstrekt willekeurig of worden deze ook specifiek gericht op risicogroepen zoals Oost-Europeanen, Somaliërs en Noord-Afrikanen? Is de Staatssecretaris bereid meer de nadruk te leggen op het voorkomen en opsporen van toeslagenfraude bij risicogroepen?

Klopt het, dat als er geen rekening wordt gehouden met verrekeningen, dat er dan nog geen 8,5% van het openstaande bedrag daadwerkelijk is terugbetaald en niet 25%? Klopt het dat door de in Bulgarije woonachtige personen slechts 3,6% is terugbetaald? Hoe kijkt de Staatssecretaris nu aan tegen zijn opmerking dat 25% van de terugvordering is gerealiseerd? Vindt de Staatssecretaris verrekenen hetzelfde als terugbetalen?

Komt het voor dat een toeslagenfraudeur eindigt als een onvindbare belastingnomade? Is het gebruik maken van de mogelijkheid om jezelf uit te schrijven uit het GBA, momenteel een openstaande ontsnappingsroute voor buitenlandse toeslagenfraudeurs?

Zijn de Bulgaren aan wie een bestuurlijke boete is opgelegd en degenen die ronduit hebben gefraudeerd, ook gecontroleerd op fraude of onregelmatigheden met andere voorzieningen zoals kinderbijslag, bijstand en/of fiscale kortingen? Zo ja, wat was hiervan het resultaat? Zo nee, waarom niet?

Klopt het dat de Staatssecretaris in Bulgarije op jacht is naar een bedrag van 350.000 euro? Hoeveel kosten denkt de Staatssecretaris te maken om dat geld terug te halen? Hoeveel heeft de terugvorderingsoperatie tot nu toe gekost en hoeveel is daadwerkelijk terugbetaald?

Kan de Staatssecretaris verklaren hoe het mogelijk is dat bij meer dan de helft van het aantal terugvorderingen het woonland niet bekend is (tabel 4)? En hoe kan de Staatssecretaris uitleggen, dat er voor 204.000 euro aan terugvorderingen is verrekend met nog te ontvangen toeslagen, terwijl van deze mensen geen woonland en dus ook geen adres bekend is? Is dit niet buitengewoon opmerkelijk omdat het ontbreken van deugdelijke adresgegevens toch in alle gevallen een goede reden zou moeten zijn om geen enkele toeslag meer uit te keren?

Op welke manier denkt de Staatssecretaris de nog openstaande 1,825 miljoen euro terug te vorderen, als niet eens bekend is waar en in welk land deze mensen wonen? Welke maatregelen gaat de Staatssecretaris nemen om ervoor te zorgen dat de groep van 805 Bulgaren nooit meer in aanmerking komt voor een toeslag?

Is de Staatssecretaris bereid om fraudeurs en mensen aan wie een boete is opgelegd vanwege onterechte uitgekeerde toeslagen levenslang uit te sluiten van een toeslag, bij hen de uitkering direct te stoppen en de boete niet meer te verrekenen met nog te ontvangen toeslagen? Is de Staatssecretaris bereid deze mensen strafrechtelijk of bestuursrechtelijk te vervolgen?

Klopt het dat zowel EU-verordeningen op het gebied van sociale zaken en de EU-verordeningen op het gebied van invordering belastingen geen grondslag bieden om in Bulgarije de ten onrechte uitgekeerde toeslagen

terug te vorderen? Klopt het dat er slechts ingevorderd kan worden door gebruik te maken van civielrechtelijke bevoegdheden die iedere schuldeiser heeft? Klopt het dat de civielrechtelijke incasso geheel vanaf het begin moet worden opgestart omdat een Nederlands dwangbevel geen executoriale titel is in Bulgarije? Klopt het dan dat een volle civiele procedure gevoerd moet worden in Bulgarije?

Klopt het dat op grond van het Nederlands recht de gemaakte kosten voor juridische bijstand niet op de pseudo toeslaggerechtigde kan worden verhaald omdat in de wet slechts een beperkt aantal invorderingskosten voor verhaal in aanmerking komen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de rapportage over het innen van de onterecht uitgekeerde toeslagen. Deze leden zijn zeer verbaasd dat uit deze rapportage blijkt dat het bedrag van de terugvorderingen wordt verrekend met nieuw aangevraagde toeslagen over het jaar 2014.

Kan de Staatssecretaris aangeven hoe het kan dat de groep van 805 Bulgaren aan wie bestuurlijke boetes zijn opgelegd nieuwe toeslagen kan aanvragen over het jaar 2014? Bij de Bulgarenfraude was het probleem dat Bulgaren zich in Nederland inschreven, toeslagen aanvroegen, ontvingen en weer vertrokken naar Bulgarije. Hoe kan het dat deze groep dan toch weer recht heeft op toeslagen in Nederland, zo vragen de leden van de CDA-fractie? Is het lek van de Bulgarenfraude wel gedicht?

Ligt het niet voor de hand te denken dat deze nieuwe toeslag over 2014 waarschijnlijk onterecht is aangevraagd en dus zal moeten worden terugbetaald? De leden van de CDA-fractie vragen zich daarom af of deze verrekening ervoor zorgt dat de Belastingdienst het geld krijgt waar ze recht op heeft of dat de terugvordering alleen maar naar de toekomst is verschoven. Deze leden begrijpen daarom ook niet waarom de verrekening ertoe leidt dat het openstaande bedrag afneemt.

Nog meer vraagtekens plaatsen de leden van de CDA-fractie bij tabel 4, waarbij de terugvorderingen van toeslagen zijn uitgesplitst per woonland. De leden van de CDA-fractie kunnen het nog begrijpen dat in een enkel geval toeslagen verrekend worden, omdat de toeslagontvanger zijn gecontroleerde woonplaats in Nederland heeft. Maar hoe kan het dat er ook toeslagen verrekend zijn met toeslagontvangers waarvan de Belastingdienst weet dat zij in Bulgarije wonen? Zijn er ook na de Bulgarenfraude en de maatregelen van de regering om dit lek te dichten nog volop mogelijkheden om terecht toeslagen aan te vragen als je in Bulgarije woont? De leden van de CDA-fractie plaatsen nog meer twijfels bij de verrekende toeslagen in de categorie woonplaats onbekend. Deze leden willen dan ook weten hoe het mogelijk is om terecht toeslagen aan te vragen over het jaar 2014 wanneer de Belastingdienst geen idee heeft in welk land de aanvrager woont.

De leden van de CDA-fractie vernemen graag van de Staatssecretaris welke stappen in Europees verband genomen zijn en genomen worden om de huurtoeslag en de huishoudtoeslag terugvorderbaar te maken en op welke termijn daarbij resultaten verwacht worden. Tot slot zouden de leden van de CDA-fractie graag vernemen hoe de bereikbaarheid van de Belastingtelefoon zich per week ontwikkeld heeft over de afgelopen weken? Hoeveel mensen wachten op dit moment nog op een toeslag omdat er geen rekeningnummer beschikbaar is, en om hoeveel geld gaat het hier? Zijn er nog enige achterstanden in de verwerking van data?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de D66

De leden van de fractie van D66 danken de Staatssecretaris voor het overzicht inzake het innen van onterecht uitgekeerde uitslagen. De leden hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie constateren dat op 1 februari 2014 ongeveer een kwart van de terugvorderingen is gerealiseerd, hetzij door terugbetaling, hetzij door verrekening met nieuw aangevraagde toeslagen. De leden zijn benieuwd of de Staatssecretaris nader kan ingaan op verrekening met nieuw aangevraagde toeslagen? Het zou de leden verbazen als fraudeurs een nieuwe toeslag kunnen aanvragen en dat eerdere fraude daar bovendien mee verrekend kan worden. Hoe zit dat precies?

De leden van de fractie van D66 constateren dat de Staatssecretaris telefonisch contact heeft gehad met de Minister van Financiën uit Bulgarije. Zij waarderen de inzet om voortgang te maken op dit dossier. Deze leden constateren voorts dat de Staatssecretaris binnenkort nader met zijn Bulgaarse ambtsgenoot zal spreken over dit dossier. Kan de Staatssecretaris een inschatting geven wanneer dit tweede gesprek zal plaatsvinden? En welke afspraken zijn er exact met de Bulgaarse Minister van Financiën gemaakt? Is er toegezegd dat er extra capaciteit wordt ingezet om de voortgang op dit dossier te bespoedigen?

De leden van de D66-fractie zijn tot slot benieuwd naar het percentage van het nu nog openstaande bedrag dat uiteindelijk teruggevorderd kan en zal worden. Kan de Staatssecretaris daar een inschatting van geven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SGP

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de rapportage over de voortgang van de toezeggingen gedaan in het Toeslagendebat van 15 januari 2014. Zij maken graag gebruik van de gelegenheid om de Staatssecretaris hierover enkele nadere vragen te stellen.

De leden van de SGP-fractie constateren dat ruim 23% van het terug te vorderen bedrag is betaald en verrekend. In de brief van 14 januari 2014 is de voormalige Staatssecretaris ingegaan op de problemen bij het innen van de boetes. Op dat moment was tegen 32 van de 805 boetes succesvol bezwaar gemaakt. In de brief van 3 maart 2014 wordt nog steeds gesproken over 805 boetes, terwijl uit eerdere cijfers blijkt dat een gedeelte daarvan oninbaar is. De leden van de SGP-fractie vragen de Staatssecretaris daarom of er bij de cijfers van de openstaande bedragen rekening gehouden is met niet te innen bedragen? Zo ja, welk bedrag is als oninbaar beschouwd? Zo nee, hoeveel van de resterende 76% aan openstaande bedragen verwacht de Staatssecretaris nog te kunnen innen?

Verder lezen de leden van de SGP-fractie dat voor de betrokken 805 Bulgaren 4.136 terugvorderingen gelden. In de tabellen is het totaal aantal terugvorderingen echter 4.128. Graag willen deze leden van de Staatssecretaris weten waar dit verschil vandaan komt.

De leden van de SGP-fractie vinden het onduidelijk dat niet alle informatie uit de brief van 3 maart 2014 aansluit op de brief van 14 januari 2014. Zo wordt er geen actuele informatie gegeven over hoeveel van de 805 Bulgaren nu nog boetes hebben openstaan. Kan de Staatssecretaris inzicht geven in hoeveel van de 805 Bulgaren de boetes hebben betaald?

Uit de eerder genoemde brief van de voormalige Staatssecretaris werd duidelijk dat bij minstens 296 Bulgaren uitsluitend sprake is van een vordering huurtoeslag. Het gemiddelde aantal vorderingen ligt boven de vijf per Bulgaar. Hieruit kan afgeleid worden dat er een groot verschil is in aantal vorderingen per Bulgaar. De leden van de SGP-fractie kunnen uit de brief niet afleiden welk percentage van de terugvorderingen nu betaald of verrekend is. Deze leden vragen zich af of de Staatssecretaris inzicht kan geven in het aantal terugvorderingen wat intussen betaald of verrekend is?

De leden van de SGP-fractie constateren dat het aantal terugvorderingen voor het jaar 2013 veel lager ligt dan voor het jaar 2012 (zie tabel 2. Terugvordering toeslagen en boetes per toeslagjaar). Graag willen de leden van de SGP-fractie aan de Staatssecretaris vragen wat de reden is van deze daling? Zijn deze bedragen de definitieve bedragen of verwacht de Staatssecretaris dat deze bedragen nog op zullen lopen als bijvoorbeeld de belastingaangifte over het jaar 2013 bekend wordt?

II. Reactie van de Staatssecretaris